

CHRIS SCHRAVEMADE, ONVERVALSTE RAS-BUSSUMMER VAN HET EERSTE UUR

OOK BUSSUM KENT STERKE VERHALEN

Dit verhaal gaat over een echte Bussumer: een autochtoon, zoals dat tegenwoordig heet. Bussum kent niet zoveel van die geboren-en-getogenen, die hun wieg in deze gemeente hadden staan en hun geboortestad tot op de dag van vandaag trouw bleven. Chris Schravenmade is er zo een, een onvervalste, die nu reeds de zes kruisjes achter de rug heeft, maar zijn geboorteplaats trouw zal blijven: „tot in den doet”. Velen kennen hem, want dat brengt het beroep met zich mee: toerwagenchauffeur, op het ogenblik in dienst bij „De Gooilander”. Honderdduizenden zal hij in de loop der jaren vervoerd hebben: schoolkinderen, ouden van dagen, huisvrouwenclubjes, voetbalverenigingen.

Het liefst toert hij naar het buitenland; steeds verstoord, het sigarettje los tussen de lippen. Geen onvertogen woord komt ooit over zijn lippen: steeds vriendelijk en beleefd tegen de passagiers. Lastige klanten hoort hij aan zonder uit de toon te vallen. Hij gaat graag met oudjes uit en met kinderen. Die twee leeftijdsgroepen liggen hem het best.

Bussumer

Als je met Chris tijdens een rustpauze aan hetzelfde tafeltje zit en hij een goede bui heeft, praat-ie graag over zijn woonplaats. Hij werd er geboren, ging er op school en kent er veel mensen. Zijn geheugen is ijzersterk en eenmaal op dreef komen de Bussumse verhalen los. Hij heeft in zijn leven al heel wat meegemaakt. Ook aan hem zijn de crisisjaren tussen beide wereldoorlogen niet ongemerkt voorbijgegaan. Hij werd geboren in 't Spiegel en heeft in zijn leven in bijna alle buurten van Bussum gewoond. Vele jaren woonde het gezin Schravenmade in de Keizer Ottostraat, bezuiden de Huizerweg, in een wijk, gebouwd door de „Algemeene Arbeiders Bouwvereniging”. De Bussumers noemden die wijk de „Boisjewiek”, omdat hier veel leden van de SDAP en de Communistische Partij woonden.

Voorzitter van de bouwvereniging was Jantje van den Berg, bijgenaamd de Kwak, een Bussumse figuur die Chris nog goed gekend heeft. De moeder van de „Kwak” was porster en eel bakker en dat geeft het gezin een zekere vermaandheid.

Jan van den Berg was een van de oprichters van de SDAP en zat bovendien nog in vele besturen. Hij is nog heel oud geworden en overleed in 1977.

Taxi-chauffeur

Jarenlang heeft Chris het beroep van taxi-chauffeur uitgeoefend. Het beroep is op 21-jarige leeftijd en het jonge paar ging wonen in de Bijlstraat. Chris reed voor de Opeltaxi, die in Bussum een groot draag van het telefoonnummer 123456789 stond geschilderd op alle fietshelm- en in het dorp: Taxi nodig? Dat op een Eén taxi-ritje kostte vóór de oorlog een kwartje en de chauffeur reed op de voor- en achtervoet van een dubbelde. Een keer naar Hilversum kwam op een zaterdag

Ja, dat waren andere tijden. Een van de vaste klanten van taxi-chauffeur Schravenmade was burgemeester De Bordes, een aristocraat van de oude stempel. Om tien uur konden de melkslijter, de groenteboer, de olieman en meer van die lieden, die hun brood langs de weg moesten verdienen, bij huize De Bordes terecht voor een warme kop koffie. Henk van den Berg, die met een handkar met fruit langs de huizen ging en Vos de melkslijter van „Neerlandia” waren vaste bezoekers. Die twee mochten elkaar niet en als Vos wel eens een bitse opmerking plaatste zei Van den Berg: „Allegaar Vossekeutels”. Chris heeft ook nog op de vrachtwagen gezeten en enige jaren was hij als chauffeur in dienst bij de Gooische Stoomwasscherij, gevestigd bij de „Vijver van Vlek” te Naarden. Toen in 1944 de benzine op was werd de bestelwagen met houtgas gestookt. In Amsterdam moest dan op bakfietsen overgeleden worden. Men ziet: het leven van vorige generaties is lang niet altijd over rozen gegaan.

Gooise-moordenaar

In 1947 kwam Chris Schravenmade in dienst van de NBM, de vervoermaatschappij, die tijdens de oorlog en de jaren daarna een aantal kleinere vervoerbedrijven had opgeslokt. Tot die kleinere bedrijven behoorde o.a. de Gooische Stoomtram. De stoomtrammetjes zijn na afloop van de oorlog nog weer enige tijd op de rails geweest. Dat kan Chris zich nog heel goed herinneren, ook al was hij chauffeur op de lijndienst. Op drukke dagen, zoals op woensdag, wanneer er in Hilversum markt was, sproong Chris wel eens in en knipte kaartjes op de stoomtram. Hij kan daar nog smakelijk over vertellen. Zo had je Rinus Kromwijk, de conducteur. Die gaf eens wisselgeld terug aan een passagier, die beweerde, dat een van de centen vals was. Rinus haalde uit zijn geldbuidel een handvol centen, deponeerde die op de schoot van de reiziger en zei: „Hier, zoek er maar een goeie tussen uit”. Dat was de tijd van de hakkeput, de Gooise moordenaar die nu nog dienst doet in de zomermaanden als curiosa-tent tussen Enkhuizen en Medemblik. Daar was er nog de machinaal „Dirk” uit Blaricum, die, wanneer hij geplaatst werd, zijn belager met een wittigloeiende pook achterna zat. Ja Chris kan veel vertellen.

Sport

In zijn jonge jaren heeft hij ook nog aan voetballen gedaan en daaraan bewaart hij dierbare herinneringen. Hij heeft gevoetbald in „De Kaap”. Die club heette eigenlijk de „Voetbalvereniging Bussum”, maar iedereen sprak van „De Kaap”. Er werd gevoetbald op de hei en vervoer vond meestal plaats per paard en wagen. Verder waren er nog clubs als „Allen Weerbaar” en „De Engel”. Als Rinus Langelaar, een boom van een vent meedeed, stonden z'n kinderen langs de lijn en die gilden: „Vooruit vader, schop 'm dood”. Zover is het echter nooit gekomen. De jongens uit de jeugd jaren van Chris Schravenmade zwommen, allemaal in een primitief zwembad met houten kleedhokjes, dat aan de Huizerweg lag tegenover de leerfabriek „De Koelit” die ook al lang niet meer bestaat, evenals het zwembad. Neen, dan is het Sportfondsenbad wel van een andere kwaliteit. Maar leut hadden ze, die Bussumse jongens, ook al was het niet altijd vetpot.

Andere tijd

Het was niet alles rijkdom. Vader werkte op de radiatorenfabriek en verdiende extra met het rondbrengen van de Bussumse Courant, drie maal in de week, dinsdag- en donderdagavond en zaterdagmiddag. De jongens hielpen mee. Vierhonderd en vijftig kranten moesten rondgebracht worden tegen een „vergoeding” van f 4,50 in de week. Twee kwartjes hield vader voor zichzelf. De rest was voor moeder. Chris heeft in zijn jonge jaren nog geholpen in de boekwinkel, die „Willemlentje” werd genoemd. Toch waren er wel leuke momenten. Met weemoed denkt Chris nog terug aan het Café van Banus in de Kerkstraat. In zijn taxi-chauffeurperiode ging hij na afloop van de werkzaamheden, (dat was twaalf uur 's nachts) naar café „Parkzicht” bij de Brediusdam. Tegenwoordig heet het daar Hotel Cecil. Daar kwamen dan de taxichauffeurs en de kellners uit de andere café's nog gezellig nababbelen. Het werd wel eens 2 uur, dus ver na sluitingstijd. Nu nog een laatste sterk verhaal.

STERK VERHAAL

Op een avond werd er geklopt. Het was een burger, die klaagde over kiespijn. Hij bestelde een borrel als remedie. Toen hij een paar borreltjes op had, en het onderwijl al bij enen was, ontpopte de kiespijnlijder zich als een „stille” die met een effen gezicht vroeg om de vergunning. En laat hij nu pech hebben!

Er was vergunning tot twee uur. Zo zouden we nog een tijdje door kunnen gaan met sterke verhalen uit Bussum, de ogenschijnlijk zo deftige en rustige gemeente. Geloof maar, dat zich achter al die deftigheid ook maar heel gewone mensen verbergen. Maar goed ook

og voor